

prožili některé pravdy, pak byste nemuseli poslouchat mě ani kohokoli jiného. Máte to. Naučili jste se to. Spatřili jste to. Jste připoutáni pouze proto, že nesprávně věříte, že bez této věci, osoby či situace nebudete šťastní. Tomu věříte nesprávně. Prohlédněte svůj omyl, a budete svobodní. Jak prosté.

A tak tedy pročesáváme celou zemi a hledáme všude. Měli jsme to přímo zde, doma, a nepochopili jsme to. A vyslechli jsme všechna možná kázání, prostudovali jsme všechny možné knihy a chodili jsme do všech možných kostelů, ale nikdy jsme to neslyšeli. Nikdy jsme nepoznali mesiáše, ale byl přímo tam. Měli jsme to přímo před nosem. Neviděli jsme to.

Domnívám se, že někteří z vás to možná uvidí, jiní neuvidí... Takže tolik o štěstí.

MEZILIDSKÉ VZTAHY

Máte problémy s lidmi? Lidé jsou sobečtí, náladoví, nespolehliví, odmítaví, hloupí, nesnesitelní, nezodpovědní - na co jen si vzpomenete. Pomyslete na problémy, které máte s mezilidskými vztahy. Víte, co je kořenem všech těch problémů? Podržte se židle. Vy. Nejsou to oni? Nejste to vy, vy sami. Máte problémy? Příčinou jste vy. Jak je to možné?

Přijdete ke mně a řeknete: „Doktore, mám křeče v žaludku. Je to strašné. Opravdu strašné.“ A já vám jako váš doktor řeknu: „Víte co, předepíši vám něco pro vaši manželku.“ A vy řeknete: „Dobrá, doktore, hned se cítím líp. Děkuji.“

No není to šílené? Kdo má problémy? Vy, ne? Byli jsme však vychováni s představou, že změnit se mají všichni ostatní.

Jste-li vyvedeni z míry, něco s vámi není v pořádku. Pojděme si to napřed vyjasnit. „Chcete tím říct, že ona se nechová špatně?“ Chová se špatně. „A vy si myslíte, že by se neměla změnit?“ Samozřejmě že měla. Ale vyji nezměníte. Nejdříve musíte změnit sebe. Co kdybyste si nejdříve vytáhl to břevno z oka, a teprve potom začal odstraňovat to smítko z jejího?

Vy jí dokonce ani nevidíte. Víte proč? Protože když jste rozčilený, máte rozostřený dalekohled. Když jste rozčilení, máte zamřené okno, a vy jste takoví blázní, že kvůli tomu začnete dávat do pořádku všechny domy - jen proto, že vám déšť zamřel okno. Nemohli bychom nejdříve otřít to vaše okno? Tohle se teď za vás snažím udělat: vyčistit okno. Potom poznáme, co je a co není třeba udělat.

Nevidíme lidi takové, jací jsou oni - vidíme je takové, jací jsme my. Zvláštní je, že zpočátku kolem sebe vidíme nepřátelské a neurvalé lidi, ale jakmile se změním, vidíme ustrašené lidi. Jsou tak vyděšení, ubožáci! Jsou nuceni k

nepřátelskému chování. Jakmile to pochopíte, začnete s nimi soucítit, kdežto dříve jste reagovali hněvivě a nenávistně. „Okamžik, počkat! Pročpak je tak neurvalý?“ Jste příliš rozčilení, než abyste to viděli. Jste příliš rozčilení, než abyste si to uvědomili. Mohli bychom vás nějak uklidnit? Ale ne, přišli jste za mnou, abych vám na všechno předepsal nějaký lék.

My všichni se zajímáme o změnu, je to tak? Chceme změnit sami sebe, chceme změnit svět. Tak nás naprogramovali. Jenže my nepotřebujeme změnu, potřebujeme porozumění. Potřebujeme porozumět sami sobě. Potřebujeme porozumět ostatním.

Teď řeknu něco velmi pohořšlivého, ale pravdivého: nejste tady proto, abyste změnili svět. Jste tady proto, abyste ho milovali. Ale zpropadeně, vy ho nechcete milovat, vy ho chcete změnit! Víte, co to znamená milovat? Milovat znamená vidět. Vidět. Jak můžete milovat něco, co ani nevidíte? A jak můžete vidět, když se vám do cesty staví jakákoli silná emoce - a teď pozor, toto je překvapivé —, kladná nebo záporná?

Říká se, že láskaje slepá. Nesmysl. Nic není tak jasnozřivého jako láska. Je to ta nejjasnozřivější skutečnost na světě. Připoutání je slepé, je hloupé. Vychází totiž z falešných představ. A říká se tomu láska. „Jsem do tebe zamilovaný. Miluji tě.“ Cože? Miluješ mě, nebo sebe? Víte, co znamená „být zamilovaný“? To znamená, že tě chci pro sebe. Být zamilovaný znamená, že si na tebe dělám nárok. Být do tebe zamilovaný znamená, že tě chci mít, že bez tebe nebudu šťastný, jsem na tobě citově závislý a bez tebe nemohu být šťastný.

Je to droga. Je to choroba. Vaše i moje kultura nám tvrdí, že je to nejvyšší ctnost. Jsou to nesmysly. Ale kdo se odváží to říci? Jste slepí. Když jste zamilovaní, jste plní sami sebe. Napadlo vás to někdy? Nevidíte druhého člověka, promítli jste si do něj svoje představy plné naděje a milujete své představy. Jste plní naděje. Pokud od druhého člověka nic neočekáváme, neříkáme, že jsme zamilovaní.

Máte-li tedy problémy ve vztazích s jinými lidmi, podívejte se nejdříve sami na sebe. Zeptejte se sami sebe, proč jste rozrušení. Odkud to pramení? Z vašeho naprogramování, to je ten zdroj. Kdysi jsem se pozastavoval nad tím, že mě někteří lidé popuzovali. Nechápal jsem, jak je možné, že tito lidé nevadí těm, kteří jsou mnohem, mnohem lepší než já. Divil jsem se, proč tak nemožné chování někomu nevadí? A jak to, že mně vadí! Něco se mnou není v pořádku. A snažil jsem se ty lidi změnit.

Ale pokud nejsem rozrušený, pak je to v pořádku. Je to fajn. Tehdy navrhuji různé věd, dělám různé věci. Jsem připravený ke změně, k jakékoli činnosti zahrnující změnu. Ale do té doby ne. Můj dalekohled byl až dosud rozostřený. Toto je velké tajemství, které ovlivňuje mezilidské vztahy. Hodně mi to pomohlo. Kdykoli jsem rozrušený a mám s někým problémy, řeknu si: „Poslyš, Tony, něco s tebou není v pořádku. Co kdybychom se na chvíli posadili a podívali se na to, co říkáš?“ „Dobře, ale stejně bych chtěl říct...“ „Ne, ne, ty jsi rozrušený, že? Tohle nevychází z něho, to nevychází z tebe, příčinou je tvoje naprogramování.“ Ach tak, chápu. A náhle, z ničeho nic, je zde nový pohled. Je zde odstup. Je zde pochopení. Je zde konečně láska. A může to být docela těžké. Vy sami jste někdy docela tvrdí, láska může být docela tvrdá, ale láskaje spravedlivá. Láska vidí. Láska nemá předsudky. To je vše o mezilidských vztazích.

JAK LIDI OVLÁDAT

Když jsme byli děti, všichni nám říkali jednu velkou lež: Potřebujete být milováni. Dobrá, u dítěte je to v pořádku. O to se nemusíme přít. Ale když vám je čtyřiašedesát, jste pořád dítě? Je vám pětadvacet, a pořád jste dítě? Je vám osmnáct, a pořád jste dítě? A co vám říkají? Musíte být milováni. Musíte být úspěšní. Potřebujete, aby si vás lidé vážili. Potřebujete uznání. Potřebujete. .. Nesmysl. Ale všichni tomu věří.

Jávám povím, co potřebujete. Máte jen jedinou potřebu, a tato informace vychází z mnoha, mnoha let přemýšlení - můžete si myslet, že se mýlím, jistě. Existuje jedna jediná potřeba, jen jedna citová potřeba, a tou je milovat. Milovat. Není žádná jiná potřeba. „Chcete tím říct, že člověk nepotřebuje být milován?“

Počkat. Směl bych vědět, co máte na mysli, když říkáte „být milován“? Máte na mysli to, že po vás někdo touží? Chvilku se u toho zastavím. O tom hovoříte? Potřebujete, aby po vás někdo toužil? O tom všichni mluví: „Nikdo po mně netouží.“ Chcete, aby po vás někdo toužil, a chcete také nést všechny důsledky, včetně ovládání a manipulace? To máte na mysli?

Potřebujete ocenění. Dobře. Teď mě sledujte, trochu vám to zdramatizuji, vnesu do toho trochu akce. Jakmile začnete chápat sami sebe, začnete chápat i ostatní lidi, a někdy je to zábavné. Potkáte starého známého a chcete mu udělat radost. „Ahoj Tome, no ty dnes vypadáš skvěle! Bože, jako bys byl alespoň o dvacet let mladší!“ A šup! Tom je šťastný. „To tvoje poslední kázání bylo opravdu úžasné.“ A Tom je nadšený. Mohli byste si ho omotat kolem prstu.

Možná jste to už někdy udělali. S takovými lidskými

opičkami si můžete dělat, co chcete. Stačí jim říct, že je máte rádi, a přidat něco lichotivého. Za prvé budou nadšení, a za druhé vás budou milovat. Ale bude to jejich láska, opičí láska, že? Víte, jak vypadá opičí láska? Sledujte mě: „Bud' na mě hodný a já na tebe budu také hodný. Když mi dáš, co chci, budu tě mít rád, ano? Když mi nedáš, co chci, nebudu tě mít rád.“ A tohle má být láska?

Já tomu říkám dobrý obchod. To však najdete na tržišti, na Wall Street, že? A to má být láska? Nikdo to s námi nerozebere, nebo alespoň velmi málo lidí. Nikdy jsem nikoho neslyšel říkat: „Poslyšte, to, čemu říkáte láska, je jen výhodná koupě, je to výměna. Obchodní transakce.“ Přečetl jsem knihy o manželství, které napsali různí nábožensky založení lidé. Zdá se, že o tom nemají ani tušení.

„Bud' na mě hodný, a budu na tebe taky hodná. Když nebudeš hodný, když mě zradíš, budeš mi nevěrný, budu se na tebe přirozeně zlobit a budu našťvaná.“ A každý říká „přirozeně“. Přirozeně? Tomu říkáte láska? Něco jako počítač. Zmáčkněte červené tlačítko. Sup - a je zapnutý. No ne, ten je ale šťastný. Pochválila jste ho. Zmáčkněte modré tlačítko - prásk, a už je na podlaze. To vám vyhovuje?

Máme knihy o psychologii, které napsali ti nejváženější psychologové na světě. Tvrdí v nich, že tak to mezi lidmi chodí. Když vám někdo řekne, že jste v pořádku, tak byste se, přirozeně, měli cítit skvěle. A když vám někdo řekne, že nejste v pořádku, tak byste se, přirozeně, měli cítit mizerně. To má být člověk. Já takovou bytost považuji za stroj.

Víte, jak to chodí - onehdy jsem si přečetl příběh o ženě, která se ptá svého dospívajícího syna: „Co na tobě ta Marie má? Co se jí na tobě líbí?“ A on řekne: „Marii se na mně líbí za prvé, že jsem pohledný, za druhé, že jsem inteligentní, a za třetí, že jsem skvělý společník.“ A matka řekne: „Co se tobě líbí na Marii?“ „Na Marii se mi líbí to, že si myslí, že jsem za prvé inteligentní, za druhé pohledný, a za třetí...“

Jsou tak hloupí, věřte mi. Když jim řeknete, že je máte rádi, budou vás mít také rádi. Tak jsou hloupí. Počítače, stroje, mechanické reakce. „Proč si ty noviny nekoupíš někde jinde? Podívej se, jak je nezdvořilý.“ „Ale proč by jeho chování mělo rozhodovat o tom, co já budu dělat se svým životem?“ Není to krásné?

Pokud jde o vás, musíte být jako nebeský Otec, který miluje všechny a je milosrdný ke všem. Neboť on dává svému slunci svítit na dobré i na zlé. Co vy víte. A na spravedlivé nechá padat déšť, na spravedlivé stejně jako na hříšníky. Pokud zdravíte pouze ty, kteří zdraví vás, jste stejné opičky jako ti ostatní. Jste jako počítače a mechanické stroje.

VeźmĚte si malĚ dĚtĚ, ťest mĚsĚcŮ starĚ, a pĚchnĚte do jeho tĚlĚtka heroin nebo nĚjakou jinou drogu. Pokud to budete stĚle opakovat, po nĚjakĚ dobĚ zaćne tĚlĚtko drogu potřebovat. Bude po nĚ zoufale toužit. To dĚtĚ nebylo vyživovĚno zdravou, dobrou stravou, ale dostĚvalo drogu. A pokud mu tu drogu seberete, ubohĚ dĚtĚ bude prožívĚt smrtelnĚ muka, celĚ jeho tĚlo bude trpĚt.

Jste pĚipraveni na pĚekvapĚnĚ? Toto se stalo vĚm i mnĚ, nĚm vĚm. OtrĚvili nĚs. V dĚtstvĚ jsme nedostĚvali zdravou, blahodĚrnou vĚživu hranĚ a pĚrĚce, krĚsy, potĚšení smyslŮ, a s pĚibĚvajĚcĚm vĚkem takĚ potĚšení mysli. VŮbec ne. DĚvali nĚm ochutnat drogu zvanou pochvala. Drogu zvanou ůspĚch. Drogu zvanou cesta na vrchol. DosaženĚ ůspĚchu. UjĚštĚnĚ. Triumf, vĚtĚzstvĚ. DĚvali nĚm okusit moc, povĚst, slĚvu, prestiž. DĚvali nĚm tuto drogu.

A vĚte, co se stalo? Zaćalo nĚm to dĚlat dobĚe. Byl to takovĚ zĚvratnĚ pocit, kdĚž nĚm tleskali. Zaćali jsme si myslet, že je skvĚlĚ bĚt slavnĚ, že je skvĚlĚ bĚt ůspĚšnĚ, že je skvĚlĚ bĚt oblĚbenĚ. A vĚsledek? KdĚž jsme vyrŮstali, mohli nĚs ovlĚdat, jak chtĚli. Staćilo jen odepĚtĚ nĚm drogu.

Pokud tĚm nĚkdo z vĚs neproĚel, klobouk dolŮ. Oni neschvalujĚ tvoje jednĚnĚ. MusĚš se cĚtit velmi nejistĚ. Velmi neklidnĚ. Oni tĚ kritizujĚ. Oni tĚ neposilujĚ. AbstinĚnĚnĚ pĚznaky. Lezeš po ćtyřech, aby se ti dostalo ůtĚchy. A vaĚi psychologovĚ pĚiĚou knĚžky, které tvrdĚ, že tak to mĚ bĚt. JeĚtĚ vĚce drogy. JeĚtĚ vĚce ovlĚdĚnĚ.

NĚsledkem toho jste pĚišli o schopnost milovat, protože kdĚž nĚkoho potřebojete, nemŮžete tu osobu milovat. VĚte proč? Protože ji ůž nevidĚte. KdĚž politik potřebojĚ hlasy, pĚstĚvĚ vidĚt lidi.

KdĚž podnikatele poblĚznĚ penĚze, pĚstĚvĚjĚ vidĚt lidi. KdĚž po vĚs nĚco chći, nevidĚm vĚs. Chći od vĚs nĚco zĚskat.

A je to tak zĚlĚ, že od lidĚ kolem nĚs neustĚle nĚco chceme, vĚdomĚ ći nevĚdomĚ. Chceme jejich uznĚnĚ. MĚme hrŮzu z jejich odmĚtnutĚ. MĚme strach, že nĚs zavrhnou. MĚme obavy, co si o nĚs pomyslĚ. Jestliže jste na lidech tak citovĚ zĚvislĚ, jak je mŮžete milovat?

Řeknou vĚm dŮležitĚ, že jsme zĚvislĚ jeden na druhĚm. SamozĚejmĚ že jsme zĚvislĚ jeden na druhĚm, vĚzdyť na tom je vybudovĚna spolećnost. SdĚlĚme pĚrĚci, sdĚlĚme pĚći o druhĚ - to je bĚjećnĚ. NemĚm nic proti tomuto druhu zĚvislosti. ŤpatnĚ vĚak je, kdĚž na druhĚch zĚvisĚ vaĚe ťtĚstĚ. Pokud ćlovĚk zĚvisĚ na jinĚch lidech ohlednĚ ůćnĚ, technickĚch dovednostĚ nebo potĚravĚ, je to v poĚrĚdku. Co se tĚće spolupĚrĚce ve svĚtĚ, je to bĚjećnĚ. ZĚviset ovĚem na druhĚch lidech, pokud jde o ťtĚstĚ, to je neĚtĚstĚ. To pak nemŮžete

milovat. Zamyslete se nad tím, až budete mít čas a klid.

Až přestanete záviset na druhých, až nebudete potřebovat lidi, až to poprvé zažijete, bude to děsivé, protože náhle budete sami. Nikoli opuštění, ale sami. Je to zvláštní pocit. Najednou pochopíte, čím jste vždycky byli, ale nikdy jste si to neuvědomovali. A najednou si uvědomíte, jak krásné je být sám, citově nikoho nepotřebovat. .. A poprvé si také uvědomíte, že dokážete milovat lidi.

Nemusíte je uplácet, nemusíte je ovládat, nemusíte na ně udělat dojem. Nemusíte šije udobřovat. Konečně je můžete milovat. A poprvé v životě nemůžete mít pocit osamělosti. Už nemůžete být osamělí. Víte, co je to vlastně osamělost? Znamená to zoufale potřebovat lidi, až do té míry, že bez lidí je člověk nešťastný. Osamělost se nedá vyléčit společnostmi jiných lidí. Osamělost se léčí spojením s realitou. Pochopením, že nepotřebujeme lidi. Myje nepotřebujeme. Konečně si jejich společnosti můžete užívat, protože je nepotřebujete.

Není zde žádné napětí. Víte, co to znamená být s lidmi a být uvolnění? Je vám úplně jedno, jestli vás mají rádi nebo ne a co si o vás myslí. A víte, co to znamená? To je ale svoboda! To je ale radost. Mohou si myslet, co chtějí, mohou říkat, co chtějí. To je v pořádku. Vás se to vůbec nedotkne. Odstranili jste drogu ze svého organismu.

No ano, samozřejmě jste pořád ve stejném světě, ale již nejste jeho součástí. Už vás nedokážou ovládat. A náhle nemáte kam složit hlavu. Lišky mají doupata, ptáci mají hnízda. Ale vy nemáte kam složit hlavu, protože to nepotřebujete. Protože už na nikom a na ničem nelpíte. A tady začíná láska.

No, předal jsem vám spoustu myšlenek, o kterých můžete uvažovat. Je toho celkem dost, ne? Asi jsem se nechal unést. Skončím jedním podobenstvím, a kdybych si měl zvolit jeden z tisíce příběhů, které znám, vybral bych si tento, a tím také skončíme.

Zde je slíbené podobenství: V autobusu sedí skupina turistů. Projíždějí nádhernou krajinou. Záclonky na oknech jsou zatažené, nikdo nic nevidí. A co byste řekli, že lidé v autobusu dělají? Někteří tvrdě spí, jiní se baví o tom, která žena v autobusu je nejlépe oblečená. Kdo je ten člověk, co sedí na nejlepším sedadle? A hádají se o tom. Tak to pokračuje až do konce cesty, a nikdo z nich nevidě] nic z nádherné krajiny.

Co myslíte, čím asi většina lidí tráví svůj život? Snahou udělat dojem na ostatní. Snahou, aby je nikdo nekritizoval. Usilováním o chválu. Rád bych věděl, kolikje lidí, kteří

nejsou bez ustání posedlí těmito myšlenkami, ať už vědomě či nevědomě. To by mě opravdu zajímalo. Bude jich velmi málo. Následky. Výsledky. Velmi málo lidí žije. Když hovoříme o znovuoživení života - život nemůžete nikdy znovu objevit, dokud nepochopíte tyto lži, kterých se dopouštějí naše kultury, naše společnosti, a nerad to říkám, ale do jisté míry i řada světových náboženství. Tyto myšlenky jsou nepřáteli života.

A teď přijde příběh. Jeden lev vyrůstal ve stádu ovcí a neměl tušení, že je lev. Představte si - nevěděl, že je lev. Bečel jako ovce, žral trávu jako ovce. Jednoho dne se stádo páslo na okraji džungle, když vtom zařval velký a silný lev a vyskočil z lesa přímo doprostřed stáda. Všechny ovce se rozutekly.

Představte si, jak byl lev z džungle překvapený, když mezi ovцами spatřil jiného lva. Ten se za ním rozběhl a nakonec ho chytil. Vyděšený soukmenovec se před králem džungle krčil v hrůze. Na otázku „Co tady děláš?“ odpověděl: „Měj slitování, nesežer mě, slituj se!“ Král džungle ho však odvedl k jezeru a řekl: „Podívej se!“ A tak lev, který si myslel, že je ovce, poprvé uviděl svůj odraz ve vodě. Uviděl, jak vypadá. Potom se podíval na druhého lva a znova na svůj odraz ve vodě, a mohutně zařval. Už nikdy nebyl ovcí. Trvalo to minutu.

Snad alespoň jeden z vás během mého povídání prohlédl síť lží, návyků a programování, kterým jsme byli vystaveni, a má teď nějaké ponětí o tom, kdo vlastně jsme. Pokud ano, dnešní den stál za to. Vám všem děkuji, že jste přišli. Bylo mi potěšením s vámi hovořit. A možná se ještě někdy někde znovu potkáme. Děkuji vám.

110

Sn lží, ni nějakí za to. hovoí vám.

Anthony de Mello

Čirá radost

Rediscovering Life: Awaken to Reality přeložila Hana

Antonínovi Odpovědný redaktor Pavel Zach Technická

redaktorka Kateřina Tvrdá Sazba Jana Mrázková Obálka

Kateřina Tvrdá Vydalo nakladatelství Portál, s. r. o., jako svou 2301. publikaci.

112 stran. Vydání první, Praha 2012 TiskFINIDR, s. r. o.

Knihy Portálu si můžete objednat na adrese: Portál, s. r. o.

Klapkova 2, 182 00 Praha 8 tel.: 283 028 202, 283 028 203

fax: 283 028 208

na internetu: obchod@portal.cz www.portal.cz

portál

